Ds. Henry Beets, die op de Synode te Arnhem de Christelijk Gereformeerde kerk uit Amerika vertegenwoordigde, geeft hier een aantrekkelijk levensbeeld van een dier *trekkers*, die de Christelijk Gereformeerde kerk in Amerika hebben gesticht en tot bloei gebracht.

Ds. W. Maan. *Den Heere dank en eere.* Gedachtenis predicatie bij 25 jarige ambtsbediening, uitgesproken 5 Maart 1903 te Vreeland en te Loenen aan de Vecht. Ten voordeele van de Christelijke school te Loenen en Vreeland. Boekdrukkerij „De Vecht." Breukelen. 1903.

Ds. Maan behoort tot de weinige predikanten, die bij de doleantie den moed hadden pastorie en tractement prijs te geven, om met de „reformatie der kerk" mee te gaan. Zijn zilveren jubileum bood hem gelegenheid, een terugblik op zijn levensweg te slaan, om God den Heere dank en eere te brengen voor de leiding, die Hij met hem hield. Als autobiographie heeft dit boekske waarde; het zal ook in de toekomst het beeld levendig houden van een dier stille werkers in den lande, die Gods kerk hebben gediend. Maar als *bediening des Woords* als *gedachtenis predicatie*, gelijk de titel luidt, laat het de toepassing van Gods Woord op de gemeente, te weinig tot haar recht komen. De gewone klip, waarop zoo menige gelegenheidspredikatie uit vroeger en later tijd schipbreuk leed. Ds. Maan, wiens arbeid door ons hoog wordt gewaardeerd, en wiens mannentrouw in een tijd toen zoovelen afweken, met dankbaarheid herdacht wordt, houde ons deze opmerking ten goede.

Uit de Pers.

Van het belangrijke referaat, dat onze missionnaire dienaar des Woords *Ds. Adriaanse* te Utrecht hield over de *Vrije Universiteit en onze koloniën*, geeft de *Rotterdamsche Kerkbode* het volgende verslag:

Over bovenstaand onderwerp sprak Ds. Adriaanse, missionair predikant, in de jaarvergadering van het Local-Comité voor de V. U., te Utrecht, op Vrijdag 20 Maart j.l.

Men heeft weleens gezegd — zoo ving Spr. aan — de Vrije Universiteit had 25 jaren vroeger moeten zijn opgericht. En inderdaad, als wij letten op hetgeen in den laatsten tijd in ons vaderland voorvalt, moeten wij het wel betreuren, dat wij nog zoo zwak staan, ook op dit terrein. Evenwel, de Vrije Universiteit *was* reeds een zegen. Tal van mannen werden door haar gevormd, die thans reeds staan in de voorhoede.

Zij moet echter in steeds meerdere mate een zegen zijn, niet alleen voor Nederland, maar ook voor dat groote, schoone eilandenrijk daarginds, door God aan onze zorgen toebetrouwd Indië moet worden gekerstend Indië moet bekend worden gemaakt met het Evangelie van Jezus Christus.

Wat nu, zoo vraagt Spr., kan de Vrije Universiteit daarvoor doen?

Prof. Kuyper roerde deze aangelegenheid reeds aan op de jaarvergadering in Groningen. Prof. Woltjer sprak er te Haarlem over, maar het is van groot belang, dat op deze aangelegenheid steeds meer de aandacht worde gevestigd,

Theologische, Juridische, Literarische faculteit, allen kunnen in dit opzicht werkzaam zijn.

Wanneer Spr. voor hij naar Indië ging, aan de Vrije Universiteit studie had kunnen maken van de verschillende godsdienstige stelsels, die daar hunne aanhangers hebben, van de natuurlijke godskennis, van de psychologie en paedagogie, van de land- en volkenkunde, van de Javaansche taal, dan zou hij zeker met meer vrucht hebben kunnen arbeiden.

Wanneer hij dan nog was onderwezen door middel van de Juridische faculteit in het Mohamedaansche recht en Koloniaal Staatrecht en door de Theologische goed was voorgelicht in de geschiedenis en de theorie der zending, alsook in het kerkrecht, speciaal wat aangaat de *planting* der kerken, dan zou hij zeker beter toegerust naar Indië zijn vertrokken.

Helaas, in 1894 bestond er voor dit al aan de V. U. nog geen gelegenheid.

Thans wordt in onze kerken de noodzakelijkheid van deze dingen gevoeld. Vandaar ook dat de Synode te Arnhem in de Zendingsorde bepaalde in artikel 7, dat de aanstaande missionaire dienaren bekend moeten zijn: 1. met het land, het volk en de religie van het aangewezen zendingsterrein, 2. met de geschiedenis der Zending, bijzonder van Ned. Indië, 3 met de theorie der Zending, naar Gereformeerde beginselen, en 4. met de eleuctiek in betrekkeling tot de pseudo-religie op het Zendingsterrein. De Synode liet echter in t midden *waar* deze kennis moet worden opgedaan.

Aan de V. U. nu moet hiertoe gelegenheid zijn.

Dat kan ook, zonder *te* groote kosten.

Spr. ontwikkelt daarom het denkbeeld, om n.l aan de V. U. één of meer lectoren te benoemen, aan wie opgedragen wordt, in een bepaald vak college te geven. Zoo kan b.v. worden aangesteld een lector, die onderwijs geeft in Javaansche taal en letterkunde en in de pseudo religies in onze besittingen heerschende.

Een der Hoogleeraren der Theol. faculteit kon voorts meer licht ontsteken in dat bepaalde onderdeel van het Kerkrecht, hetwelk betrekking heeft op de planting en de constitueering van nieuwe Kerken.

Evenwel, niet slechts met het oog op de aanstaande miss. dienaren is een en ander wenschelijk.

Men heeft in Indië tal van ambtenaren noodig in verschillende bestuurs functiën of wel bij de Rechterlijke macht.

Uit *politiek* zijn deze heeren nu niet meer zoo tegen de Zending, maar sympathie vóór de Zending moet ge toch bij hen over t algemeen niet zoeken.

Nu moet Indië, ook wat aangaat zijn we geving en bestuur, worden gekerstend.

De heerschende opvattingen zijn nog beslist antichristelijk, vooral wat b.v. aangaat het huwelijk en de echtscheiding.

Het is de plicht eener Christelijke Overheid zeker niet, om het Evangelie te prediken maar wel om alle beletselen, die den rijen loop van dat Evangelie in den weg staan, weg te nemen.

Van groot belang is het ook daarom, dat verschillende jongelieden van Christelijke levensopvatting worden opgeleid voor den Indischen dienst. Er zijn thans stellig een 6 á 700 Hollanders werkzaam in Indië als resident, ass. resident en controleur. Geen klein getal alzoo.

Spr. gaat vervolgens na de thans bestaande opleiding dezer jongelieden voor het groot ambtenaars examen, hetwelk door eene Staats Commissie wordt afgenomen.

Het examen omvat o. a. geschiedenis van Indie, land en volkenkunde, godsdiensten, Staatsregeling en bestuur, Maleische en Javaansche talen, terwijl onder het huidige Ministerie ook nog is opgenomen: kennis van de geschiedenis der Zending. Mr. Heeres doceert te Leiden thans ook dit vak. Te Leiden toch worden tegenwoordig, na de opheffing der School te Delft, de aanstaande ambtenaren opgeleid.

Door het benoemen van een paar lectoren aan onze V. U. nu zou er ook daar gelegenheid bestaan, om voor dit examen te worden opgeleid.

Jongelieden van Chr. belijdenis zouden dan zoo ook bekwaam kunnen worden gemaakt, om naar een functie als Ind. ambtenaar te dingen. Zóó zou ook in het Gouvernementsbestuur het Christelijk zuurdeeg worden ingedragen.

Ook bij de Rechterlijke macht zijn in Indie veel Europeanen werkzaam. Men heeft daar tweeërlei soort van rechtbanken, eene voor Europeanen, en eene voor de inlanders. In de eerste soort hebben alléén Europeesche rechtsgeleerden zitting, in de tweede soort zijn de leden inlanders, maar de Voorzitter en de griffier zijn wederom Europeesche rechtsgeleerden.

Spr. wijst in dit verband op den rechteloozen toestand der Inlandsche Christenen. Immers bij de zooe-en genoemde tweede soort rechtbanken wordt recht gesproken naar de beginselen van het Mohammedaansche recht en volgens den ouden Adat der Javanen. Een Christen nu kan zich hieraan niet meer gebonden achten. Moet hij als getuige optreden, met de wet in de hand, kan men hem laten zweren op den Ko an, hetgeen hij om des gewetens wille niet doen kan.

Ook het erfrecht dient geregeld te worden. Thans wordt aan een inlander, die het Christendom heeft omhelsd, kortweg alle recht om te erven ontzegd. Men beschouwt hem, omdat hij geen Mohamedaan meer is, als niet meer behoorende tot de familie.

Ook in de *wetgeving* dient alzoo verandering te komen, en daarom is het van belang dat er ook Christen juristen naar Indië gaan, om straks die wetten uit te voeren, en om misstanden te helpen verbeteren

Aan de V. U. dient men daarom in de toekomst ook college te geven in het Mohammedaansche recht. Heeft de V. U. dan voorts het recht, om graden te verleenen, dan kunnen daar — mede door het onderwijs der lectoren — rechterlijke ambtenaren voor Indië grondig worden opgeleid.

Mocht zóó de V. U. niet slechts v. or Nederland alleen, maar ook voor het schoone Insulinde ten rijken zegen zijn.

Het kwam het Local Comité gewenscht voor dat aan het door Ds. Adriaanse gesprokene meer dere bekendheid wierd gegeven. De aandacht van allen, die de V. U. liefhebben moest op deze gewichtige aangelegenheid worden gevestigd. Wij weten het wel, daar is zooveel, dat ook in beziekking tot de V. U. onze aandacht vraagt.

Nog altoos is zij: warm aan geld, zeer sober bedeeld met wetenschappelijke kracht en aan der menschen gunst eer gespeend dan verzadigd'. Zelfs belijders van den Naam des Heeren onthouden aan deze Stichting hun steun!

En toch, hoe gewenscht zou het zijn, een *eheusche*" Universiteit te bezitten. Hoe is versterking der Juridische faculteit een onafwijsbare eisch! Hoe noodig is het. door haar te worden voorgelicht in den sociален strijd onzer dagen! Hoe roept ons Christenvolk reeds jaren om geneesheeren, die bedenken, dat de mensch niet slechts een *lichaam*, maar ook een *ziel* heeft!

Maar hoe noodzakelijk dit alles is, ook Indie heeft behoefte aan steun. De „eereschuld" moet afgelost. De Indische maatschappij moet worden gekerstend. Het Evangelie van Christus heeft de gedaante der Europeesche wereld doen veranderen.

Men stelle de V. U. in staat, om ook in de richting door Ds. A. aangegeven, werkzaam te zijn Allen kunnen daarnaan meehelpen. Ge kunt de V. U. steunen doo uw gebed en gaven, door in steeds ruimer kring de liefde voor haar op te wekken of te versterken. O, mocht de ernst en de moeite van dezen tijd onder ons doen verstommen alle gekibbel en kleinigheden, en mochten alle belijders steeds meer doordrongen worden van het besef dat alle levensterrein moet worden opgeeischt voor Hem, die *alle* macht ontving in den hemel en op de aarde, en die Koning is ook op het gebied der wetenschappen!

Wij zijn Ds. Adriaanse voor dit ernstige woord dankbaar.

Er ligt voor de Vrije Universiteit een breed arbeidsveld open. Ook ten opzichte van Indië.

Maar zal de Vrije Universiteit aan deze hooge roeping kunnen voldoen, dan is meerdere steun en waardeering bij ons volk ook onverbiddelijk eisch.

Officieele Berichten.

Vergadering van de classis Zutphen te Winterswijk, op 13 Mei 1903.

Uit het onderzoek der lastbrieven blijkt, dat Doetinchem een br. diiken afgevaardigd heeft, waarmede de classis, wegens voldoende redenen, genoegen neemt; en voort, dat Homberg niet vertegenwoordigd is.

Omtrent Essen wordt bepaald, (na hieromtrent door den Præses ingewonnen advies), dat de kerk van Winterswijk bijzonder de zorg voor deze kerk op zich zal nemen, en na onderzoek ter plaatse door eene Deputatie van harentwege in tegenwoordigheid dier Deputatie aldaar sacramenten zullen worden bediend; voorts, dat degenen, die hiervoor in Essen in aanmerking zullen komen, zullen worden ingeschreven in het Lidmatenboek van de kerk van Winterswijk; en eindelijk, dat de kerk van Winterswijk geenerlei verplichtingen wat de armen te Essen betreft, behoeft op zich te nemen, voor wie de Classis naar gelang van omstandigheden zal zien wat haar te doen staat.

Het Examen van br. Ubbink neemt een aanvang. Hij wordt daarna toegelaten tot de Bediening des Woords in de Gereformeerde kerken.

De Praeses spreekt namens de vergadering br. Ubbink hartelijk toe, die daarna de vergadering verlaat.

Ds. A T. van Dijken vraagt eene acte van losmaking van de Geref. kerk B. te Aalten, wegens zijn a. s. vertrek naar Overtoom. Aan den wensch van spreker zal worden voldaan.

De Praeses spreekt nu nog een hartelijk afscheidswoord namens de vergadering tot Ds. van Dijken, die thans voor de laatste maal ter Classis aanwezig is, terwijl Ds. van Dijken daarop insgelijks met hartelijke zegenwenschen antwoordt.

A. J. Tenkink. *Scriba.*

Hulpbehoevende kerken Zuid-Holland.

Vergadering van deputaten voor de hulpbehoevende kerken in Zuid Holland, D. V 15 Juni a.s. te tien ure te Rotterdam, (Hovenierstraat).

Namens het moderamen,
W. B. Renkema,
Secret. Penningm.

Rijnsburg, 3 Juni 1903.

Vergadering van de classis 's Hertogenbosch, op 22 April 1903.

Na opening door Ds. J. Visser, nemen in het moderamen zitting: Ds. H. J. Binnema, praeses, Ds. A. Brummelkamp, scriba, Ds. J. Visser, assessor.

Ds. Jansen van 's Gravenmoer houdt een schoon referaat over de tucht in de Geref. Kerken, en in 't bijzonder over de apostolische daad beschreven in 1 Cor. 5:3—5.

Een opgewekte discussie volgde op dit leerrijke betoog.

De Kerk van Sprang die in financieele moeilijkheid is gekomen, vraagt een aanbeveling van de classis bij een circulaire, welke door de Kerk zal worden rondgezonden. Hieraan wordt volgaarne gevolg gegeven, terwijl de vergadering de hartelijke wensch uitspreekt, dat de pogingen door Sprang in het werk gesteld, met gunstigen uitslag mogen worden bekroond.

Naar de Prov. Synode op 17 Juni te Almkerk te houden, worden afgevaardigd:

primi, Dienaren des Woords, J. van Haeringen, J. M. Mulder, J. Visser, secundi, D. des W., H. J. Binnema, A. Brummelkamp, J. Jansen; primi onderling: H. Schreuders te Veen, G. Baanderhorst Johz. te Genderen, H. Both te Bezoijen; secundi onderling: C. van Wijmen te 's Hertogenbosch, G. Kuipers te Heusden.

A. Brummelkamp, *scriba.*

Kort verslag van de Classicale Vergadering der Gereformeerde Kerken in de Classis Franeker, gehouden 7 Mei 1903 te Harlingen.

Als Moderamen treden naar toerbeurt op: Ds. Nawijn als Praeses, Ds. Westerink als Assessor en Ds. Allaart als Scriba.

Gerapporteerd wordt door Ds. Bos, dat de Kerk te Achlum hare institutie meer heeft gecompleteerd, zoodat de Kerkeraad thans bestaat uit 2 Ouderlingen en 2 Diakenen, en dat de kennisgeving aan de H. overheid heeft plaats gevonden.

Van een en ander wordt goede nota genomen.

Het agendum der Prov. Synode wordt besproken en bij een tweetal punten besloten, dat de Deputaten zullen aandringen om voortaan duidelijker omschrijving te geven, opdat beoordeeling door de Kerken mogelijk zal zijn.

Ter Prov. Synode afgevaardigd: als primi Ds. J. C. Balhuizen, Ds. A. Nawijn, Ouderl. A. Elshout en Ouderl. H. Kamstra en als secundi Ds. H. J. Allaart, Ds. R. M. Westerink, Ouderl. F. Bruinsma en Ouderl. A. Klomp.

Bij de rondvraag verzoekt de Kerk te Achlum de aanbeveling der vergaderring om buiten de Classis te collecteeren. Dit wordt toegestaan, mits eerst *in* de Classis zooveel mogelijk steun is gezocht in alle Kerken. De redactie der aanbeveling wordt opgedragen aan het Moderamen.

Namens de Classis Franeker,
H. J. Allaart, *scriba.*

Prov. Synode van Gelderland, op Woensdag en, zoo noodig, Donderdag 10 en 11 Juni 1902, des voormiddag 11 ure, in de Noorderkerk (Loolaan) te Apeldoorn.

Deputaten: Classis Apeldoorn. Primi: Ds. J. C. van Schelven, te Dieren; Ds. A. Boekenoogen, te Apeldoorn. Ouderling H. W. van Veelen, te Dieren; Ouderling J. van Bruggen, te Apeldoorn.

Secundi: Ds. S. J. Vogelaar, te Apeldoorn; Ds. J. Gispen, te Barneveld. Ouderling B. v. Essen, te Barneveld; Oud. A. H. Hartsuiker, te Voorst.

Classis Arnhem. Primi: Ds. H. Hoekstra, te Arnhem; Ds. J. Kok, te Nijmegen. Oud. T. v. d. Brink, te Renkum; Oud. G. v. Ginkel, te Nijmegen.

Secundi: Ds. J. W. A. Notten, te Velp; Ds. C. de Gooijer, te Bennekum. Oud. C. J. de Bordes, te Velp; Oud. C. Thomassen Cz. te Velp.

Classis Harderwijk. Primi: Ds. P. Warmenhoven, te Harderwijk; Ds. G. Vlug, te Nijkerk. Oud. G. v. Zwaluwenburg, te Oldebroek; Oud. A. v. d. Pol, te Elburg.

Secundi: Ds. C. M. W. Plet, te Wezep; Ds. A. H. op 't Holt, te Nunspeet. Oud. D. v. Ramshorst, te Nijkerk; Oud. H. Hooft, te Ermelo.

Classis Tiel. Primi: Ds. D. Kofijberg, te Culemborg; Ds. J. Meijer, te Zalt Bommel. Oud. J. Flier, te Geldermalsen; Oud. F. van Hulsteijn te Tiel.

Secundi: Ds. R. Loman, te Geldermalsen; Dr G. Keizer, te Tiel, Oud. J. Mombergen, te Delwijnen; Oud. M. de Bruin, te Herwijnen.

Classis Zutphen. Primi: Ds. G. Renting, te Renting, te Winterswijk; Ds. A. J. Tenkink, te Vorden. Oud. H. Ormel, te Lochem; Oud. H. J. ten Rae, te Rekken.

Secundi: Ds J. Gommer, te Aalten; Ds. H. W. Felderhof, te Doesburg. Oud. A. Falter, te Doesburg; Oud. A. J. Negberink, te Geesteren-Gelselaar.

Agenda. I. Opening door Ds. A. Boekenoogen, pred. te Apeldoorn.
II. Onderzoek der credentiebrieven.
III. Verkiezing van een Moderamen.
IV. Lezing en vaststelling der Acta.
V. Rapporten van verschillende deputaten.
VI. Rekening en verantwoording van den quaestor.
VII. Ingekomen stukken: van
1. Ds. E. Th. Ploos van Amstel, te Amsterdam
2. Schrijven van de classis Zutphen in betrekking tot het aanstellen van een Colporteur-Bijbellezer in het ressort dier classis.
VIII. Voorstellen:
A. Uit de classis Apeldoorn.
Ondersteuning van het verzoek van de kerk van Epe *f* 50, als subsidie voor het predikantstractement.
Ondersteuning van het verzoek van de kerk van Apeldoorn om *f* 750 tot steun voor hare emeritaatstractementen.
Ondersteuning van het verzoek van de kerk van Wapenvelde.
Uit de classis Harderwijk.
Verzoek van de kerk van Harderwijk en Oldebroek om *f* 200, voor weduwepensioen.
Verzoek van de kerk van Putten om *f* 300, voor weduwepensioen.
Uit de classis Tiel.
Verzoek van kerk van Tiel om *f* 400 voor weduwepensioen.
Verzoek van de kerk van Culemborg om *f* 500 voor weduwpensioen.
De classis Tiel vraagt, wat kan de Prov. Synode doen om het daartoe te leiden, dat niet enkele, maar alle classis in Gelderland met de kerk van Utrecht medewerken in zake de zending.
De classis verzoekt om langs dezen kerkelijken weg pogingen aan te wenden om verdere vermeerdering van collecten tegen te gaan.
Uit de classis Zutphen.
Verzoek van de kerk van Doesburg *f* 440 voor weduwepensioen en om *f* 200 als hulpbehoevende kerk.
Een verzoek van de kerk van Neede en Rekken om *f* 100 ondersteuning.
Een verzoek van de kerk van Silvolde-Gendringen om *f* 200 ondersteuning.
IX. Benoemingen.
X. Aanwijzing van tijd en plaats der volgende Synode.
Regeling der onkosten.
Lezing der korte Notulen.
Sluiting.
Namens den kerkeraad der roepende kerk.
Ds. A. Boekenoogen, h. t. *praeses.*
H. Mouw, h. t. *scriba.*

Kort Verslag van de Prov. Synode der Geref. Kerken in Friesland, gehouden te Leeuwarden op Woensdag den 27 en Donderdag 28 Mei 1903.

1. Namens de roepende Kerk opent Ds. v. d. Munnik de vergadering. ZEerw. laat zingen Ps. 135:1, 2, leest voor 4:1—13, verwelkomt de broeders en gaat voor in den gebede.

2. Ds. Meijer van Kollum en Ds Roorda van Wanswerd worden aangewezen tot het onderzoek der credentialen. Alle Classes waren regelmatig door de primi afgevaardigden vertegenwoordigd. Een broeder uit de Classis Drachten ontbreekt door onvoorziene omstandigheden.

3. In het Moderamen worden gekozen de Brs. Ds. v. d. Munnik voorz., Dr. A. Kuyper Jr. assessor, Ds. J. C. Balhuizen 1ste en Ds. H. Meijer 2de scriba.

4. De vaststelling der notulen door het Moderamen der vorige Synode wordt goedgekeurd. Ds. de Geus spreekt een enkel gevoelvol woord van herinnering aan het overlijden van Br. J. J. Visser van Leeuwarden, 2de scriba der vorige Synode, terwijl Ds. Op 't Holt als eerste scriba van de vorige Synode inzonderheid dank toekomt voor zijnen veelvuldigen arbeid inzake de vorige notulen.

Met deelneming en instemming vereenigt de Synode zich met het gesprokene broederwoord van Ds. de Geus.

5. Het agendum met het supplement-agendum wordt vastgesteld. De Synode zal de gewone orde volgen.

6. De broeders afgevaardigden van de Zendingskerk Heeg nemen plaats als adviseurs.

7. Wordt rapport uitgebracht:

a. Art. 49.

b. Art. 13. Uit dit rapport blijkt, dat gedurende het kalenderjaar 1902 door negen Kerken in deze provincie te verzorgen waren twee Emeriti pred., zeven weduwen met tien kinderen. Het totale bedrag door de respectieve Kerken met steun van Classes en Prov. Kas uitgekeerd, bedraagt eene somme van *f* 5175.

c. Van Deput. t. ondersteuning van Diaconien in de verzorging van hulpbehoevende krankzinnigen. Zeventien krankzinnigen worden verpleegd en een idioot met steun uit het hulpfonds. Ontvangen waren *f* 1118.85 en uitgegeven *f* 931.21½. Dertien diaconien in de prov. Friesland zijn nog niet aangesloten, ofschoon een enkele van deze diaconien het fonds steunt met eene bijdrage.

De afgevaardigden der respectieve Classes zullen de Kerken in hun midden, wier diaconiën in dezen nog nalatig zijn, opwekken tot medewerking.

d. Rapport van de administreerende Kerk Leeuwarden. De rekening wordt goedgekeurd en inzonderheid den heer Bergema dank gezegd voor zijne bemoeiingen in dezen.

e. Rapport van het Intormatie bureau. Consent werd afgegeven ten behoeve van 8 Christelijke scholen, reeds bestaande of nog in wording.

8. Het bezwaarschrift van de Kerk v. W. wordt in handen gesteld van de Br. de Geus, de Roos, Ouderl. Runia.

Voor het protest van de Kerk v. O. wordt als comm. van praeadvies aangewezen de Ds. Dethmers, Ds. Roorda en Ouderl. Kamstra.

Staande deze Synode zal rapport uitgebracht worden.

9. De voorstellen van de Prov. Deput. art. 13 D. K. komen in nadere behandeling. De Prov. Syn. besluit om den omslag der Gen. Deput. der Kas voor het jaar 1902 1903 niet uit te betalen, wijl reeds vóór het besluit der Gen. Syn. Arnhem de begrooting der Prov. Kas voor het jaar 1902-1903 was vastgesteld, en geen gelden beschikbaar zijn voor zoo hoog een omslag naar 10 pCt. voor de Prov. Friesland. Tot de volgende Gener. Syn. zal echter Friesland zich conformeeren met het besluit der Gen. Syn. Voor dit jaar zal geen aanvrage om steun gedaan worden bij de Deputaten der Gener. Kas. De nieuwe begrooting voor het boekjaar 1903 1904 wordt onveranderd vastgesteld.

Conform het besluit der Synode van Arnhem zal het wachtgeld van Dr. T. worden uitbetaald door den penn. der administreerende Kerk.

10. Rapport van de Deput. voor hulpbeh. Kerken en Inwendige Zending. Ontvangen is voor deze kas *f* 1229.57 en uitgegeven *f* 1118.17 Dit rapport wordt goedgekeurd en de voorstellen aangaande ondersteuning van hulpbeh. Kerken enz. tot een bedrag *f* 1135 voor het nieuwe boekjaar onveranderd goedgekeurd.

11. Rapport van Deput. der Generale kas voor hulpbeh. Kerken.

12. Rapport van Deput. der kas tot ondersteuning van minvermogende jongelingen. Behoudens een enkele wijziging in de voorstellen van Deput. wordt onder dankzegging voor den arbeid in dezen de Fr. Kerken bewezen, dit Rapport goedgekeurd.

i. Rapport van den Curator der Theol. School.

k. Rapport van den Deput. der Generale Synode. Verwezen wordt naar de gedrukte Acta.

13. Het verzoek van Ds. P. van A. te A. wordt voor dit jaar toegestaan.

Ds. J. G. Balhuizen,
Ds. H. Meijer, } *Scribae der Synode.*

Provinciale Zendingsconferentie van de Gereformeerde Kerken in Zeeland, gehouden op Pinkster Maandag, 1 Juni 1903 in de Hofpleinkerk te Middelburg.

Met een hartelijk welkomstwoord tot de afgevaardigden der verschillende kerken en verdere belangstellenden opende Ds. J. Hulsebos van Vlissingen als voorzitter der commissie van deputaten de conferentie, nadat gezongen was Ps. 19:1 en 2, en voorts Ps. 72 was voorgelezen. Nadat de voorzitter ook nog was voorgegaan in gebed en Ps. 72:9 en 10 was gezongen, leverde Dr. L. H. Wagenaar van Middelburg een referaat over „onze hedendaagsche gereformeerde Zending in Indie." In een 12 tal stellingen werd op de roeping der Geref. Kerken in Nederland in 't bijzonder tegenover Indië gewezen, vervolgens de beteekenis der Zending op Soemba en Java tegenover elkander in het licht gesteld, terwijl eindelijk een blik gegund werd op de verschillende terreinen van werkzaamheid, thans door de missionaire dienaren des Woords vanwege Gereformeerde Kerken of classen en provincies bearbeid. De Keucheniusschool en Scheurer's hospitaal werden hierbij niet vergeten.

Bij de gehouden broederlijke bespreking van het referaat, dat met groote aandacht was aangehoord, legde de heer Ferdinandus van Middelburg nadruk op de geestelijke nooden der bewoners van de Molukken, pleitte Ds. Bouma van Middelburg voor het behoud der Zending op Soemba en kwam de heer De Kruyter, insgelijks van Middelburg, op voor de belangen der Keucheniusschool. De drie sprekers werden door den geachten referaat naar genoegen beantwoord en tevreden gesteld.

Intusschen was de tijd voor de pauze aangebroken, die op half een was gesteld tot half drie. Na de pauze leverde Ds. Baay van Kamperland een uitgebreid referaat over „het Pinksterfeest en de Zending". Op 3 punten werd door Z.Eerw. de aandacht der vergadering gevestigd, die aldus luidden:

1. Aan het Pinksterfeest dankt de Zending haar bestaan.

2. In het Pinksterfeest vindt de Zending den waarborg van haar voortbestaan.

3. Door het Pinksterfeest wordt de Zending met ijver behartigd.

Nadat de vergadering ook dit referaat had aangehoord, werd de bespreking voortgezet naar aanleiding van het des morgens gehouden referaat. Een motie was ni. door Ds. Ingwersen van Koudekerke voorgesteld, die alsnu door verschillende sprekers geamendeerd, met algemeene stemmen werd aangenomen en van dezen inhoud is:

De Provinciale Zendingsconferentie, gehouden den 1 Juni 1903 in de Hofpleinkerk te Middelburg vanwege de Gereformeerde kerken in de provincie Zeeland,

spreekt uit, dat er ernstig naar gestreefd moet worden om zoo mogelijk door de samenwerking van die geref. kerken in de zuidelijke provincien te staan naar een eigen zending en om tevens alle krachten in te spannen om de generale zendingskas in staat te stellen, het gezamenlijke zendingswerk vlot te doen loopen. Natuurlijk zullen, wanneer het eerste verkregen wordt de kerken in het algemeen voor de generale zendingskas moeten zorgen.

De vergadering werd alsnu op verzoek van den voorzitter na Psalmgezang met gebed door Ds. Littooij gesloten.

Des avonds te half zes werd nog een bidstond voor de Zending gehouden, onder leiding van Ds. J. H. Donner Jr. van Nieuwdorp, die zijn gebeor bepaalde bij Joh. 10 vers 16 en vervolgens in een hartelijk gebed de belangen en nooden der Zending den Heere der gemeente opdroeg.

Buiteuland.

Rusland. Aanleiding tot de jongste vervolging der Joden.

Ieder werd met deernis en verontwaardiging vervuld, toen hij de vreeselijke moorden vernam, die eenige weken geleden in Rusland op de Joden gepleegd zijn. Toch weet schier niemand hier in ons land, wat die losbarsting van de volkswoede tegen de Joden veroorzaakt heeft. Men weet wel in het algemeen, dat de Joden in sommige streken van Rusland gehaat zijn, wijl zij verdacht worden, door het houden van herbergen en het verkoopen, van sterken drank op crediet (waardoor op den duur de verkoopers schatrijk en de koopers of drinkers straatarm worden) zeer gehaat zijn. Een circulaire van den Russischen minister van binnenlandsche zaken aan de gouverneurs, burgemeesters en commissarissen van politie, licht ons omtrent de aanleiding van de verschrikkelijke moordtooneelen in Kischinew op de volgende wijze in:

„Bij de onlusten, die voornamelijk door eenvoudige lieden veroorzaakt zijn, werden 45 menschen gedood, 74 zwaar gewond, 350 licht gewond, terwijl 700 aan Joden toebehoorende huizen en 600 winkels geplunderd werden. Uit een ingesteld onderzoek bleek, dat de onlusten uit de gespannen verhouding tusschen Christenen en Joden van Bessarabië, in het leven geroepen zijn. Een los gerucht kon onder zulke omstandigheden de hartstochten van het volk doen losbarsten. De valsche beschuldiging ging van mond tot mond, dat de Joden te Dubossary, in het naburige gouvernement Cherson, in Kiew en in Kichinew, ritueele moorden hadden gepleegd. (De Joden leven bij sommigen in verdenking, dat zij bij het vieren van hun Paaschfeest, op bevel van den Talmud, Christenbloed noodig hebben, en daarom Christenen om het leven brengen eene verdenking die niet verdwijnen wil, al is door vele Joodsche en niet Joodsche geleerden uitgesproken, dat in den Talmud een voorschrift om het bloed van Christenen bij den Joodschen ritus te gebruiken, niet voorkomt). Daardoor ontstond, tegen het einde van Maart, onder arbeiders en het eenvoudige volk van Kischenew het voornemen, om op de Joden los te gaan. Geschreven oproepingen om de Joden te overvallen, werden verspreid; maar aan de stemming des volks op Paaschzondag was nog niets te bespeuren. Op het plein voor volksvermaken was alles rustig, tot des namiddags te vier ure een Joodsch houder van een carroussel een Christenvrouw zoo stootte en sloeg, dat haar kind haar uit de handen viel. Toen ontbrandde het vuur, dat reeds zoo lang gesmeuld had. Aanstonds vlogen de steenen door de vensters van naburige huizen, die door Joden bewoond werden; de onlusten plantten zich in de volgende straten voort; de menigte trok door verschillende deelen der stad, overal de huizen en winkels der Joden vernielend. Hierop begonnen andere rustverstoorders te plunderen. Het plegen van geweld kon niet aanstonds onderdrukt worden, daar men zoo snel verder en verder ging. Reeds aan den avond van Paaschzondag waren er negen Joden vermoord. Ten tien ure hielden de mishandelingen en onlusten op. Wellicht zou de politie de rust nu hebben kunnen handhaven, wanneer niet den volgenden morgen een schare Joden, met stokken gewapend, een aanval gedaan had op den nieuwen Bazar waar een klein getal Christenen aanwezig was. Het vechten en slaan hield daar spoedig op, om echter weder aan het andere eind van den Bazar te beginnen. Door een van de Joodsche aanvallers werd een schot gelost, waardoor een Christen verwond werd. Dit was het sein tot nieuwe onlusten in de stad; de woningen der Joden werden verwoest en de Joden doodgeslagen. Militaire patrouilles, die de stad doortrokken, konden de rust niet herstellen. Er werden nieuwe troepen ontboden, waarbij het geven van bevelen om de onlusten te doen ophouden, door den gouverneur aan de militaire overheid werd opgedragen. Men kon het oproer niet meester worden, omdat door een gebrekkige leiding der politie, de straten niet alleen met rustverstoorders, maar door massa's van nieuwsgierigen gevuld waren. Nadat de troepen volgens een gemaakt plan, over de verschillende deelen van de stad verdeeld waren, hield de rustverstoring op Paaschmaandag des avonds op, zonder zich te herhalen.

De voorvallen te Kischenew maakten natuurlijk, dat ook elders de Joden bang werden, dat hun hetzelfde lot te wachten stond. Ook is het te begrijpen, dat in sommige steden de Joden vereenigingen gingen stichten om zich te verdedigen. Het schrijven van den minister van binnenlandsche zaken wijst er daarom op, dat zoodanige maatregelen moeten genomen worden, dat het plegen van geweld voorkomen wordt, terwijl ook daarin wordt gezegd, dat het vormen van vereenigingen tot verdediging niet mag

toegelaten worden. Ook wordt het nog in de burgerlijke autoriteiten afgekeurd, dat zij het herstellen van de orde overgelaten hebben aan de militaire gezagvoerders.

Wij laten natuurlijk in het midden of de Russische Overheid niet aanstonds betere maatregelen had kunnen en moeten nemen, om de ontzettende tooneelen te voorkomen, die er te Kischinew zijn afgespeeld.

Al betreuren wij het diep, dat in Rusland zoo schandelijk met de nakomelingen van het Oude Bondsvolk wordt gehandeld, toch zien wij in het voorgevallene een gevolg van het roepen voor den rechterstoel van Pilatus: „Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen." Het volk Israëls verwierp toen zijn Messias en riep daarover de wraak des hemels in. Is het niet opmerkelijk, dat in den loop der eeuwen zooveel Jodenbloed is vergoten? Wanneer de Joden zich hadden willen en kunnen vermengen met de andere volken, dan had de vloek, dien zij over zich zelven en over hunne kinderen geroepen hebben, niet over hen kunnen komen. Leden van andere volken, die zich elders vestigen, lossen zich van lieverlede, althans door hunne nakomelingen, in het volk op waaronder zij hunne tenten opsloegen. Het volk Israëls alleen kan dit niet. De Joden die zich in Nederland, in Rusland, in Duitschland vestigden, bleven Joden en hunne kinds-kinderen eveneens. Zij leveren het bewijs, dat de Schrift niet kàn gebroken worden.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

STOKOUD EN ZESTIEN JAAR.

AAN LAND.

V.

Zoo zat dan onze vriend ten slotte met zijn brief recht verlegen, wat hem te meer speet, daar zijn hart brandde van verlangen om eens iets van zich te laten hooren.

Wel had de kapitein gezegd: We zeilen van daag of morgen weer uit. Maar vooreerst was daar nog weinig kans op. Dat bespeurde Lukas wel uit al wat hij hoorde. Zijn eenige hoop was dat, daar het eiland nergens een goede haven bezat, men er toch niet zoo lang meer zou blijven. Dat viel echter niet mee, en zoo wist onze vriend er dan niets beters op, dan zijn brief mee te geven met een schip dat juist naar Engeland vertrok. Een matroos van dat vaartuig, met wien hij even had kennis gemaakt, nam voor een kleine belooning op zich, den brief te bezorgen.

Zoo als ik vroeger zeide, had het volk verlof gekregen om aan land te gaan, en ook Lukas maakte daar gebruik van. Hij vond Barbados veel mooier dan Dartmouth. Nu daar was reden voor, want de natuur was er liefelijk en er groeide van allerlei, suikerriet, katoen, palmboomen, oranjeappelen, citroenen. De liefhebbers konden, bijna voor niet, aan velerlei vruchten hun hart ophalen. Lukas vond er groot genoegen in de bergen te beklimmen, al waren die hooger dan de heuvels van Dartmouth. Ook waren er holen in de bergen, en een paar malen ging hij met een troep scheepsvolk zulk een grot binnen. Men dorst echter niet ver gaan uit vrees van te verdwalen.

Had Lukas verwacht in de West niet dan wilde menschen te ontmoeten, dat viel tegen of mee, al naar men 't nemen wil. Hij verbaasde zich niet weinig hier een menigte landgenooten te vinden, die er voor goed hun woonplaats hadden gevestigd. Daarvoor nu was echter een reden. Een veertig jaar vroeger had in Engeland koning Karel I geregeerd, dezelfde die in 1649 is onthoofd. Deze vorst was dwaas genoeg geweest, zijn onderdanen soms te willen dwingen, over de zaken van geloof en kerk te denken, zoo als hij zelf. 't Gevolg hiervan was geweest, dat velen, die terecht in geestelijke dingen vrijheid eischten, het land verlieten.

Doch waarheen?

Nu moet gij weten, dat het eiland Barbados toen onbewoond was, waarom dan ook de Portugeezen, die het ontdekt hadden, er geen prijs op stelden. De Engelschen waren wijzer. Zij namen Barbados, dat aan niemand toebehoorde, in bezit en al spoedig gingen velen erheen. 't Beviel hun daar bijzonder goed. Want het land was vruchtbaar, er waren geen wilden en het stormt er niet zoo vaak als op de andere eilanden in de West. Ge begrijpt nu hoe het kwam, dat Lukas er zooveel Engelschen vond en geen wilden. Dat de lieden daar bleven, begrijp onze vriend dan ook best. Ze hadden er een goed leven, zonder dat hard werken noodig was, en verdienden aardig geld, door wat het veld opleverde grootendeels af te leveren aan de schepen, die er elk jaar weer kwamen. Dit is trouwens zoo gebleven en gaat voort tot nu toe. En als ik u zeg, dat er soms wel voor een millioen gulden aan citroenen wordt uitgevoerd, kunt ge begrijpen hoeveel er van die vruchten moeten zijn, om te zwijgen van andere. 't Schip „De Valk" was echter wat laat gekomen en kon dus niet zoo spoedig de lading krijgen, die de kapitein wenschte.

Op zekeren heeten middag keerde Lukas van het eiland terug naar het schip. Hij had een kijkje genomen op een suikerplantage, waar negers als slaven werkten. Want de slavernij bestond toen, en lang daarna nog in heel West-Indië, tot een schande voor de Christelijke volken die daar bezittingen hadden. 't Is nog pas een halve eeuw geleden, dat in onze bezitting Suriname de slavernij is afgeschaft.

De hitte was dien dag groot, en onze Lukas zag uit naar een huis, waar hij een weinig drinken kon vragen. 't Land was echter voor zijn grootte nog schaarsch bevolkt. De lieden woonden wijd uiteen, en onze wandelaar had al besloten, maar den naasten weg naar boord te nemen, toen hij, dicht bij zich een man ontdekte, die uit een boschje kwam. Deze man droeg een lagen, platten hoed, en een lange jas, waaronder een hoog vest, dat geheel dicht was geknoopt. Heel zijn kleeding was zeer eenvoudig. Lukas herinnerde zich, dat hij zulke menschen ook wel in Engeland had gezien, waar men hen Kwakers noemde, en ze vaak werden bespot.

Hij liep op den man toe en vroeg of deze ook wat voor hem te drinken had.

„Kom dan mee, vriend," was 't korte antwoord.

Ze gingen het boschje weer in, en stonden weldra voor een klein, net huis, dat te midden van een grooten tuin lag. De kwaker haalde een kan melk, en liet zijn gast naar hartelust drinken, die zich dan ook recht te goed deed.

„Ik heb het warm gehad," zei hij tot zijn gastheer, die zwijgend er bij zat, „ik ben op een plantage geweest. Hoe houden die negers het uit tusschen dat suikerriet! 't Was om te bezwijken."

„Gij moest liever vragen, jonkman, hoe het geweten der eigenaars het uithoudt, die hun medemenschen tot slaven maken en als vee behandelen."

Lukas keek den ander verbaasd aan. Daar had hij niet over gedacht. Trouwens de meeste Christenen van dien tijd zagen in de slavernij geen kwaad. De Kwakers daarentegen kwamen er terecht tegen op. Zij waren een Christelijke secte uit Engeland, veelal vrome lieden, doch die door een verkeerde geestelijke opvatting van de Schrift, op meer dan een punt dwaalden, b.v. dat ze van geen leeraars wilden weten, maar alles verwachtten van den Geest die door hen zou spreken. Ze onderscheidden zich tevens door een eigenaardige kleeding, door grooten eenvoud en soms een bijzondere wijs van doen. Veel goeds is door hen gewerkt, en te midden van een bedorven maatschappij, konden zij vaak velen zoogenaamden Christenen tot voorbeeld strekken.

In Engeland werden de Kwakers, wier secte was gesticht door een vroom man, Fox geheeten, veel bespot en ook wel vervolgd en geplaagd. 't Was dus geen wonder, dat ook zij, gelijk velen, die het met de staatskerk niet konden vinden, naar vreemde landen togen.

De Amerikaansche staat Pennsylvanië b.v. is door den Kwaker William Penn gesticht. De naam beteekent: het woud van van Penn. De hoofdstad noemde hij Philadelphia, d. i. Broederliefde. De Kwakers verschilden zoozeer van de andere Engelschen, in hun omgang met de Indianen of Roodhuiden, dat iemand in Kwakerskleeding veilig in de bosschen kon gaan, wat anders een blanke niet geraden was. Mij dunkt, dat is voor de Kwakers een schoon getuigenis. Onze hoofdstad Amsterdam heeft haar eerste bewaarschool, welke dien naam verdient, aan een Kwaker te danken. Die school, een Christelijke, bestaat nog.

HOOGENBIRK.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie)

DANKBETUIGING EN BEDE.

WelEerwaarde Heeren, Broeders in onzen Heere Jezus Christus.

Bij dezen komt ondergeteekende, predikant van de kleine Gereformeerde kerk te Breslau, tot u en tevens tot de Gereform. kerken van Nederland, met een zeer hartelijke dankbetuiging namens zijnen kerkeraad en zijne gemeente voor de ruim 1000 gulden, tengevolge van de verschillende oproepingen in de kerkelijke bladen, door de mildheid en liefde van verschillende kerken en ook van enkele broeders en zusters ontvangen.

Wij zijn door deze openbaring van de gemeenschap der heiligen in de éénheid derzelfde belijdenis van ganscher harte verblijd; terwijl wij helaas! nog niet kunnen zeggen, ook maar eenigszins uit onze moeielijke omstandigheden er door verlost te zijn. Nog steeds is onze last zeer, zeer groot en ligt de toekomst, naar den mensch gesproken, zeer donker voor ons, en zullen we straks niet meer weten, hoe we in de meest noodige uitgaven zullen kunnen voorzien.

Daarom verbindt ondergeteekende met deze hartelijke dankbetuiging aan die kerken en particulieren, die ons alreeds hielpen, een herhaalde opwekking aan kerken, zoowel als aan broeders en zusters, die onze roepstem om hulp totdusver niet tot geven bewogen heeft, ofschoon zij misschien van den Heere onzen God met uitwendige goederen alsook met het kostelijke goed van kerkelijke gemeenschap zoo rijk gezegend en boven Breslau bewelddadigd zijn, om toch nu nog voor die arme en eenzame kerk hier in het Oosten een gave der liefde af te zonderen, opdat ook die kleine en zwakke voorpost van de Gereformeerde belijdenis door de broederlijke mildheid van de huisgenooten des geloofs bij vernieuwing worde bevestigd en staande blijve tot een getuigenis van 's Heeren vrijmachtige genade en tot rijken zegen voor ons en *onze kinderen* en ook voor onze omgeving.

Och, wilt ons nog helpen en de liefde bevestigen, geliefde broeders en zusters, dat is de hartelijke wensch en bede van

Uwen heilbiddenden Br. in Chr.
H. ROETHER.

Breslau, 28 Mei 1903.

Ontvingen Deputaten voor de correspondentie met buitenl. kerken dit schrijven, gaarne vragen zij een plaats er voor in onze bladen. Reeds meermalen werd op den nood van Breslau gewezen. Wekke deze herhaalde bede van br. Roether nog velen op, ook in dezen de gemeenschap der heiligen te beoefenen. Mogen wij verzoeken, allen, die nog een bijdrage willen zenden, het spoedig te doen?

Namens Deputaten voornoemd:
JS. VAN DER LINDEN.

's Hage, 1 Juni 1903.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Schoonhoven B en Willige Langerak, J. J. Steinhart, te Wijbe. — Putten, W. Breukelaar, te Zaandam A. — Jutrijp en Hommerts, S. H. Groeneveld, te Winsum. — Sleen, R. K. M. Hummelen, te Langeslag.

BEDANKT: Axel A, Joh. Jansen, te 's-Gravenmoer. — Nijkerk op de Veluwe, W. A. van Es, te Oudshoorn. — Anna Jacobapolder, J. Koppe, te Ierseke.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Rottevalle, J. Visscher, cand. te Leidschendam. — Nieuwerkerk a/d IJssel, M. M. den Hertog, cand. te Streefkerk. — Peins en Zweins, H. de Jonge, cand. te Groningen. — Oterleek, D. E. W. van Weel, cand. te Amsterdam. — Bleskensgraaf, J. de Bruin, cand. te 's Gravenhage. — Odijk, T. Kloosterman, cand. te Utrecht. — Hiaure en Bornwerd, B. Osinga, cand. te Berlikum. — Zevenaar, A. J Wartena te Steenderen. — Enkhuizen, E. B. Couvée, te Enter — Berkenwoude, A. de Jager, cand. te Franeker—Zuiderwoude, W. T. J. Brouwer, te Denekamp.

AANGENOMEN: Engelen, J. Boogaard, cand. te St. Annaland. — Onderdendam, H. Huizinga, te Oldeholtwolde. — Noordgouwe, J. J. Meyer, cand. te Utrecht. — Berkhout, R. Oort, te Rockanje. — Meerenberg, E. G. J. Bal, te Holten.

BEDANKT: Noorden, W. W. van Haaften, cand. te Sliedrecht. — Maasdam, M. H. A. van der Valk, te Boxtel. — Leeuwarden, A. J. Werner, te Schermer. — Zevenhuizen, J. Jukema, te Paesens. — Leeuwarden, J. Homan, te 't Zandt.

DE LIER. Zondag 31 Mei werd alhier in de Ger. kerk bevestigd Ds. B. Heeres door den consulent Ds. K. Troost van Naaldwijk. De bevestiger nam tot tekst Ef. 4 : 11, 12. Des namiddags verbond zich Ds. B. Heeres aan deze kerk, tot tekst nemende Ef. 4 : 13. Den Heere, den Koning Zijner kerk, komt hiervan de eere toe, dat ook deze kerk weer mocht ontvangen uit de hand des Heeren een eigen Herder en Leeraar.

De Heere stelle hem tot een rijken zegen.

Advertentiën.

GETROUWD:
EDSKO ALBERT GROENEWEGEN,
ber. Pred. te Westmaas,
EN
WILLEMINA HELENA BUITENHUIS.
Utrecht, 2 Juni 1903.

GETROUWD:
WILLEM OOSTERHEERT,
ber. Pred. van, Kiel-Windeweer,
EN
GEERTRUIDA BAKKER.
Mede namens wederzijdsche Familie, voor de getoonde belangstelling onzen hartelijken dank
Oldehove, 3 Juni 1903.

De ORGELS EN PIANO'S VAN BREEBAART'S
Orgelhandel,
zijn de instrumenten bij uitnemendheid, IN ELK OPZICHT.
IMPORT, EXPORT.
DAMRAK 20/22
bij 't Centraalstation,
AMSTERDAM.
Vraag CATALOGUS.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

Bij J. H. KOK, te Kampen, verscheen aflev. I van:
De Heidelbergsche Catechismus.
In 52 leerredenen verklaard door
Ds. J. BAVINCK.
Compleet in 30 aflev. van 15 Cent.
Bij alle Boekh. voorhanden en ter inzage te bekomen.

DE SCHOOLVRIEND,
van
J. DE LIEFDE.
Een stel leesboeken voor het Christelijk Onderwijs.
BEWERKT DOOR
J. TER BORG
en
A. WIERSINGA.
Met illustratiën van W. STEELINK en C. KOPPENOL.

1e deeltje	2e druk.	*f*	0.25
2e „	2e „	„	0.25
3e „	2e „	„	0.25
4e „	2e „	„	0.25
5e „		„	0.30
6e „		„	0.30
7e „		„	0.30
8e „	is ter perse.		

BOEKHANDEL
Amsterdam. VOORHEEN
Pretoria. HOVEKER & WORMSER.

BIBLIA,
dat is de Gantsche Heilige Schrifture.
Geheel onveranderde uitgaaf van PIETER KEUR 1720. Op nieuw uitgegeven door Ds. GRAVEMEYER, Ds. DE LIND VAN WIJNGAARDEN en Ds. VISSCHER, met voorwoord van Ds. WIJMINGA van Amsterdam.
Deze Bijbel wordt zoolang de voorraad strekt franco toegezonden voor de **extra goedkoope** prijs van *f* **2.50**, door A. FISSCHER, Boekhandel Elisabethstraat 3, Utrecht.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering,
gevestigd te
Amsterdam, Keizersgracht 547—549,
sluit alle Kapitaals-verzekeringen, Weduwe-pensioenen, Lijfrenten, enz.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland,
Gevestigd te GRONINGEN.
OUDE BOTERINGESTRAAT No. 72, hoek MUURSTRAAT.
Commissarissen: PROF. MR. D. P. D. FABIUS, J. H. DE WAAL MALEFIJT, A. W SCHIPPERS, JHR. H. A. WTTEWAALL VAN STOETWEGEN, H. LUIKING, MR. P DIELEMAN, E. G. WENTINK, J. BOUWES, JOH. TERPSTRA en MR. H. VAN DER VEGTE.
Raad van Toezicht: J. BOUWES, JOHS. TERPSTRA, MR. H. VAN DER VEGTE.
Verstrekt geld op eerste Hypotheek, zonder vooruitbetaling van rente. Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven, koers 100 pCt., in stukken van *f* 1000.—, *f* 500.—, *f* 100.— en *f* 50.— verkrijgbaar ten kantore der Bank, bij hare Agenten en bij alle Commissionnairs en Makelaars in effecten. Inlichtingen worden verstrekt te *Amsterdam* door de H.H.: L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en RADIUS en DANE, Keizersgracht 207 en *Hilversum*, Torenlaan 56; te *Rotterdam* door den heer H. DANE, Haringvliet 49.
De Directie:
M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

Dr. A. KUYPER,
DE ENGELEN GODS,
een boek in royaal formaat van ± 300 bladzijden.
Prijs f 2.50 ingenaaid; f 3.25 in fraaien stempelband.
BOEKHANDEL
Amsterdam. VOORHEEN
Pretoria. HOVEKER & WORMSER.

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN,
DAMRAK 60 en DAM 15—17
Koopen en verkoopen **EFFECTEN** en vreemde **COUPONS.** Wisselen Gouden en Zilveren **MUNTEN** en vreemde **BANKNOTEN.** Sluiten **PROLONGATIËN** en **BELEENINGEN.** Nemen gelden à **DEPOSITO** tot dagelijks vast te stellen rentekoers.

Gereformeerd Gymnasium te Kampen.
Het Gymnasium is officieel door de Regeering erkend en volledig ingericht voor de beide afdeelingen *a* en *b*. — **Eerste toelatings-examen begin Juli.** — Tot het aanmelden van leerlingen, voor adressen van kosthuizen onder toezicht der leeraren en andere inlichtingen, wende men zich tot den ondergeteekende.
Dr. JOHs. KAPTEIJN, *Rector.*

Gereformeerd Gymnasium te Zetten.
Het **eerste Toelatings-Examen** zal D. V. worden gehouden op **Vrijdag 10 Juli.** Aangifte vóór 5 Juli bij den Rector.
Aan het Gymnasium is eene klasse verbonden van leerlingen, die eerst later met de studie der oude talen beginnen.
Zoowel externe als interne leerlingen worden opgenomen.
De Rector,
Dr. W. H. KRAMER.

GEREFORMEERD GYMNASIUM,
te AMSTERDAM.
Ouders of Voogden, die hunne Zonen of Pupillen met den nieuwen Cursus op eene der klassen van het **Gereformeerd Gymnasium te AMSTERDAM** wenschen geplaatst te zien, kunnen zich aanmelden **vóór 1 Juli** bij den ondergeteekende. ***Programma's*** met opgave der eischen voor de toelating zijn te verkrijgen bij den **Boekhandel** voorheen **Höveker & Wormser,** Kalverstraat 154, Alhier.
Dr. J. WOLTJER.

WARMOESSTRAAT 141
PIANO'S GOLDSCHMEDING AMSTERDAM. ORGELS
KEIZERSGRACHT 305

In plaats van *f* 29 00 voor *f* 13.50.
De **STATENBIJBEL** met 40 fraaie platen en 5 kaarten, volledige kantteekeningen, duidelijke druk op best papier, in de thans gangbare taal overgebracht door **Dr. A KUYPER Dr. H. BAVINCK en Dr. F. L. RUTGERS,** gebonden in **soliden, prachtigen band,** met vergulden rug en plattitel (deze band alleen kost *f* 8.50). **fonkelnieuw exempl.,** waarvan de prijs bij uitgaat *f* 29.— is, te koop aangeboden voor den buitengewonen lagen prijs **van *f* 13.50.** Verzending franco in kistje. Betaling na ontvangst en niet naar genoegen, kan franco teruggezonden worden.
Br. fr., motto: **„Statenbijbel"**, Bur. *Heraut, Amsterdam.*

Bij J. H. KOK, te Kampen, verscheen:
Calvijn's Institutie.
Een uittreksel door
Ds. G. ELZENGA.
316 Pag. groot formaat.
Prijs f 1.50. Geb. f 1.90.
Bij alle Boekh. ter inzage te bekomen.

VERSCHENEN:
Onze houding tegenover het alcoholisme, zooals deze voortvloeit uit het beginsel van de solidariteit der schuld.
DOOR
J. MINDERAA,
leeraar aan het Geref. Gymn. te Amsterdam.
(No. 7 van het Correspondentie-Orgaan van de Geref. Vereen. voor Drankbestrijding).
Afzonderlijke nummers: franco per post f 0.10. *Bij getalen, ter verspreiding:* 3 *Ct. per nummer, plus transportkosten.*
Het Corresp. Orgaan van de Geref. Vereen. v. Drankb. verschijnt gemiddeld 6 maal 's jaars in afleveringen van pl. m. 32 bladz. druks. Men abonneert zich tegen *f* 0.50 's jaars, bij vooruitbetaling bij den Uitgever
HOOGEVEEN. R. SLINGENBERG.

Een zeer belangrijk en actueel boekwerk is ter perse bij den uitgever K. LE COINTRE te *Middelburg*, getiteld:
De Goddelijke Orde der menschelijke Samenleving,
DOOR
Professor ROBERT ELLIS THOMPSON, S. T. D.
Universiteit van Pennsylvanie.
Vertaald door J. VISSER, *V. D. M. te Sprang.*
Uit de hier volgende **Inhoudsopgave** blijkt over welke gewichtige onderwerpen het boek handelt, n. l.:
Christelijke Sociologie. — Het Huisgezin. Zijn aard en zijn geschiedenis. Zijn verhoudingen en maatschappelijke vraagstukken. — De Natie. Haar idee en haar ontwikkeling. — De Natie en haar vraagstukken. — De School en haar vraagstukken. — De Kerk. Haar idee, haar eenheid en haar eeredienst. — De Kerk. Haar sociale vraagstukken.
De prijs van dit belangrijke boek is slechts *f* 1.50.
Deze „L. P. Stone-Lectures" zijn gehouden aan dezelfde Universiteit waar Prof. Dr. A. KUYPER zijn Lectures heeft voorgedragen over het Calvinisme.
Ze brengen ons met allerlei Vraagstukken in aanraking, die de schrijver plaatst in het licht van het Woord van God.
Een zeer gewichtig boek dus, juist voor onzen tijd en voor ons volksleven. Bestellingen worden ingewacht bij den Uitgever en den Boekhandel.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:
Aan Contributiën:
Door den heer G. A. Scheffel te Culemborg *f* 31.50; door den heer H. J. ten Rae te Neede *f* 14.50; door den heer G. P. Scherpenzeel te Lexmond *f* 3.75; door den heer J. Diepenhorst te Strijen *f* 18.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit): Van de Geref. kerk te Charlois (1/3 coll.) *f* 11; van idem te Berkel *f* 6; van idem te Rotterdam A *f* 155; van idem te Leerdam *f* 11.40; van idem te Genemuiden *f* 6.30; van idem te Hasselt *f* 9.30; van idem te Kampen *f* 54.08 1/3; van idem te Kamperveen *f* 1.22 1/2; van idem te Langeslag *f* 4.23; van idem te Oldemarkt *f* 4.51; van idem te Rouveen *f* 10.85; van idem te Staphorst *f* 3.36 1/2; van idem te Steenwijk A *f* 5; van idem te Steenwijk B *f* 20; van idem te Stad Vollenhove *f* 4.85; van idem te Ambt Vollenhove A *f* 5.03; van idem te Ambt Vollenhove B *f* 12.90; van idem te Wilsum *f* 1.04; van idem te Zalk *f* 3.23; van idem te Zwartsluis *f* 23.92 1/2; van idem te Zwolle *f* 84.25.

S. J. SEEFAT,
Hilversum. *Penningmeester.*

Boek- en Courantdrukkerij:
DE ROEVER KRÖDER & BAKELS,
Amsterdam.